

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . " 5.—
 Četrť leta . . . " 2:50
 Mesečno . . . " 1.—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. za
 od 6 redne petitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velja
 ---- popust. ----
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Italijani s krvavimi glavami.

Ob Krnu so imeli Italijani velike izgube. — Iznenadeni Italijani pri Bovcu. — Naše čete polagoma prodirajo proti Lvovu. — Veliko razburjenje v Varšavi. — Srbiji dovaža trosporo razum pomoč. — Izmenjava ujetnikov med Avstrijo in Srbijo. — Nova kriza v Angliji.

Uloga Italije v svetovni vojski.

Mnogoupoštevanji vojaški sodelovalec „Journal de Geneve“ razpravlja v članku, ki je vzbudil veliko pozornosti, o ulogi Italije, ki bi jo mogla igrati v sedanjih svetovni vojski. Najprej se peča z vprašanjem, ali se naj smatra Italija za prvovrstnega ali drugovrstnega činitelja.

Ako namerava Italija igrati prvovrstno ulogo, potem bo nastopil sovražnik — kajpada s potrebnimi sredstvi — tako, da bo najprej Italijo spravil do nezmožnosti, nadaljevati vojsko, to se pravi, zagrabil bo bika pri rogovih in se bo z vso silo zagnal proti Italiji. Med tem bo na izhodnem in zahodnem bojišču nastopil odmor. Po vojaški povedano: Zaveznika bosta začela proti Italiji z močno ofenzivo in med tem ostala na ostalih bojiščih v žilavi defenzivi.

Ako se bo pa smatrala Italija za drugovrstnega činitelja v tej vojski, potem bo vojevanje Avstrije in Nemčije obstajalo v tem, da bosta v svojih močnih obrambnih postojankah pričakovali italijanske napade in še le, ko obračunata z ostalimi ententnimi armadami, se bosta vrgli proti Italiji.

Po mnenjih, ki se slišijo med vojaškimi strokovnjaki, odgovarja drugi slučaj splošnim vojnim razmeram in sicer to tem bolj, ker bi, ako se odpravi Italija, še vojna ne bila končana. Vojna se mora končati le, ako je poražen dosednji trosporo razum. Ako bi izginili Italijani z bojišč, bi to pomenilo samo, da se vojna začne znova, toda pod neenakimi okolnostmi. Ako pa se ofenziva proti Italiji odgodi in se premaga ententa, potem je tudi usoda Italije zapечатena, kajti potem bosta Avstrija in Nemčija zavladata čez italijanska vodovja in vse ranljive točke Italije se bodo za nasprotnika odprle.

Kako dolgo bo trajala vojska?

Amerikanski list „The Literary Digest“ je najbolj znanim časnikom vojskujočih se narodov postavil vprašanje, kako dolgo še bo po njih mnenju trajala vojska. Na to je dobil te-le odgovore:

Nemški časopisi nočejo odgovoriti na to vprašanje, ampak vsi zatrjujejo, da bo Nemčija zdržala do konca.

Francoski časopisi so bolj zgovorni. V „Journal de Debats“ piše francoski ministrski predsednik Viviani, pod katerimi pogoji bi Francozi sklenili mir. „Vse prejšnje pokrajine si moramo pridobiti nazaj. Belgiji se mora vrniti njena svoboda in njeno blagostanje, pruski militarizem mora biti zlomljen za vselej.“ Toulonski „Telegramm“ piše: „Mi smo mnenja, da se bo mir sklenil proti koncu septembra ali tekom oktobra tega leta.“ Nantski „Telegramm“ pravi, da bomo slavili mir prihodnji Božič. „Temps“ objavlja utise nevtralnega diplomata, ki meni: „Ljudje so mnenja, da je v dveh mesecih Rusija poražena, Francija bi dobila polovico Belgije, ako bi sklenila posebej mir in se potem hotela zvezati z Nemčijo, da uničita Anglijo.“

Rusko časopisje je istega mnenja kot „Birzheviya Vvedomosti“, ki piše: „Se le ko bo Nemčija popolnoma uničena, bomo sklenili mir. To bi se že sedaj lahko zgodilo, toda stalo bi nas to 200.000 do 300.000 mož. Za to boljše, da čakamo.“

Irsko časopisje je različnega mnenja. „Belfast News Letter“ je mnenja, da bo vojska trajala tri leta. Drugi listi pišejo, da ako bo uničena Nemčija, se bo mir sklenil že letos v zgodnjem poletju.

Angleški listi izražajo mnenje, da še bode vojska trajala šest mesecev do tri leta. „Daily Mail“ pravi: „Nemci še vedno lahko postavijo najmanj tri milijone mož na bojišče; tudi finančno je Nemčija tako močna, da lahko še vsaj 12 mesecev zdrži.“

Iz vsega tega sledi, da nihče ne ve, kako dolgo še bo trajala vojska.

Kaj bo z Rumunijo?

Marghiloman predsednik konservativne stranke.

Marghiloman je zopet izvoljen predsednikom konservativne stranke. Govori se, da bo Marghiloman prevzel predsedništvo v ministrstvu. Marghiloman velja kot prijatelj Avstrije.

Rumunski socijalisti proti vojski.

Rumunski socijalisti po celi državi agitirajo, da ostane Rumunija nevtralna. V vseh mestih in občinah se vršijo zborovanja, ki so kljub terorizmu ruskih pristašev sijajno obiskana.

Nova sestava ministrstva.

Sedanjí ministrski predsednik Bratianu se trudi, da bi se sestavilo novo ministrstvo iz liberalcev in konservativcev. Po njegovem načrtu bi naj bilo 5 ministrov vzetih iz liberalne in 4 iz konservativne stranke. Kot predsednik bi naj vstopil v ministrstvo Marghiloman, ki bi ob enem sprejel posle zunanjega ministrstva. Vodstvo vojnega ministrstva bi sprejel Bratianu.

Napetost med Nemčijo in Ameriko.

Predsednik Wilson je sprejel nemškega poslanca grofa Bernsdorfa, ki mu je stavil predloge: Nemčija ustavi boj s podmorskimi čolni, ako Amerika doseže, da sme Nemčija neovirano uvažati živila in surovine, nadalje ako doseže, da ne bodo parniki, ki odhajajo iz ameriških pristanišč, vozili ne vojne gradiva, ne topov, ne streliva. Wilson je odgovoril, da se hoče pogajati le z ozirom na človečanstveno stvar zadeve, ki zahteva, da Nemčija ne uničuje več trgovinskih parnikov.

Nova kriza v Angliji.

Poročila iz Londona napovedujejo novo krizo v angleškem ministrstvu, ki bo zelo resna. Dočim pritiskavao novi unionistični ministri Bonar Law in Lansdowne z vso silo, da se uvede v Angliji splošna vojna dolžnost, se temu upirajo kar najodločnejše vsi liberalni ministri. Asquith in lord George bi preje odstopila, nego glasovala za splošno vojno dolžnost.

Kaj ponuja četverosporazum Bolgariji.

Listu „Kölnische Zeitung“ se poroča iz Sofije: Četverosporazum je izročil dne 29. maja Bolgariji noto, koje vsebina ni, sicer prav natančno znana, ven-

LISTEK.

V spomin vrlemu možu.

Kakor da bi ob jasnem, mirnem dnevu naenkrat padel velik, močan hrast, tako nas je obmejne Slovence osupnila tragična smrt cirberškega župana Antona Hauc. V zadnjih burnih časih smo navajeni na najhujše reči, naši živci so že postali trdni, a ta žalostna smrt nas je popolnoma presenetila. Če se prihiši podere močen steber, potem se strese vsa hiša do temelja; tako se je stresla naša. Steber je bil ta mož, steber naše katoliške organizacije. Mož v pravem pomenu besede. Bil je vtelesen značaj. Malo takih je najti. Diogen je iskal take može po dnevu s svetilko. Njega bi bil hitro našel.

Vse ga je spoštovalo. Sovražnikov ni imel, pač pa veliko nasprotnikov, in tudi ti so ga občudovali. Rajni je bil mož, kakoršnih nima vsaka fara. Ponosno smo bili nanj, z občudovanjem smo govorili o njem, in nanj smo se ozirali. Solnce ima svoje pege, jasno nebo ima tu in tam svoje oblačke, pa madežev na značaju rajnega nismo opazili. Kaj naj vemo o njegovih lastnostih? Vse jih je imel, ki jih mora imeti katoliško narodni mož v današnjem času.

Bil je neupogljiv. Svojih katoliško-narodnih načel se je držal jekleno. Nobeno nasprotovanje ga ni ugnalo. Osebnost je bil tudi proti nasprotnikom priazen, a v naših načelih neupogljiv. Najhujšim svojim

nasprotnikom, ki so ga z neverjetnimi lažmi hoteli ugonobiti, je velikodušno odpustil. Vsi smo bili radi tega njegovega čina pred dvema leti osupnjeni, sveta jeza se nas je lotila, a Hauc je bil pač plemenita duša. Tudi mi včasih nismo poznali njegovega plemenitega in dobrega srca.

Bil je mož žive vere. Če včasih ob nedeljah ni bilo nobenega moškega pri obhajilni mizi, je pristopil on kot zastopnik našega moštva. Bil je tretjerednik, bil cerkveni ključar. Še tisti dan, ko je umrl, je pripeljal procesijo v Št. Iljsko farno cerkev in pristopil k mizi božji. Imel je navado, vsako sv. obhajilo prejeti kakor zadnje. Kdo bi si bil mislil, da bo to njegovo zadnje! Po obhajilu še je bil silno vesel. Za nekaj ur pa je že ležal na mrtvaškem odru.

Bil je dober oče. Kako izvrstno je vzgojeval svoje otroke! Kako strog je bil! Dve njegovi hčerki ste usmiljeni sestre. Tretja je na potu v red. Kako lepo je bilo videti rajnega Hauca v sredi svojih pridnih, zdravih, rdečeličnih otrok! Bil je izvrsten gospodar. Njegovo posestvo je bilo najlepše v Ceršaku. Z vsakim delom je bil on prvi gotov. Če ne delam, je rekel večkrat, pa nisem zdrav. Vse svoje veliko posestvo je obdeloval sam s svojimi otroci. Blagoslov je bil vedno pri njegovi hiši.

Bil je ljubljeneč svoje občine, ponos in dika svojih občanov. Blizu petintrideset let je županoval dični občini Ceršak ob Muri. Kakšno spoštovanje so imeli ljudje do njega, je res občudovanja vredno. Kar je on rekel, to je bilo sveto. Če je kje nastal kak prepir, je on s svojim nastopom vse pomiril. Bil je oče

svojih občanov, njih svetovalec in vodnik. Dívji volkovi so napadli njegovo občino, hoteli napraviti, kakor drugje, sovraštvo in zdražbo, a on jih je vse ukrotil. Društvo, ki ima milijone na razpolago, ni v njegovi občini nič doseglo kljub dolgoletnemu divjemu rogovilenju. Da je Ceršak na tako dobrem glasu, je zasluga in edino le zasluga tega moža. Pri vsem tem pa ni bil noben narodni napetnež. On je ravno v občini s svojim koncilijantnim nastopom tudi pridobil za se poštene Nemce. Samo tisti Nemci in posilineni ga niso marali, ki hočejo le povsodi hujskati, le zdražbo in prepir napraviti in ki hočejo delati zoper sv. Cerkev in za protestantizem. Tem je bil trn v peti in tem se je ustavljal. In vsaki pravičen Nemec je odobral njegov nastop.

Kaj čuda, da plaka v resnici cela vas Ceršak za njim! Če bi prišel te dni v Ceršak, bi videl vse od malega do velikega v žalost zatopljeno. Pa ne samo Ceršak, osobito Št. Ilj in sploh vsi dobro misleči ljudje, naj si bodo Slovenci ali Nemci, kateri so ga poznali, plakajo za njim.

Če kedaj, bi si lahko človek ob smrti tega moža začel misliti, zakaj nam ga je Bog vendar tako hipoma in na tako žalosten način vzel? Pa božja beseda nam pravi: „Človeške misli niso božje misli, človeška pota niso božja pota.“ Ukloniti se moramo naredbam božje previdnosti. Veliko, neizrečeno veliko smo z rajnim zgubili. Ob odprtem njegovem grobu se nam je izvil bolesten klic: Slovenec, trdiš, da tvoja usoda! E.

dar pa se je izvedelo, da ponuja četverosporazum Bolgariji za slučaj, če poseže v prilog četverosporazuma v sedanjo vojsko, sledeče: Turško ozemlje ob črti Enos—Midia, srbski in grški del Makedonije in ozemlje, ki je v zadnji balkanski vojski morala Bolgarija odstopiti Rumuniji.

Nizozemska se tudi oborožuje.

Na Nizozemskem je vlada dne 4. junija razglasila postavni predlog, po katerem se bo črnovojniška vojaška dolžnost razširila. K armadi se pokličejo oni moški, ki so sicer sposobni za vojaško službo, a še dosedaj niso bili pridržani vojaškim četam.

Mornariški minister je izdelal načrt za gradnjo dveh križark in 4 podmorskih čolnov.

Nov način podmorskega vojevanja.

Francoski mornariški minister se je nasproti poročevalcu „Corriere della sera“ o dosedanjih izkušnjah dosežanega desetmesečnega pomorskega boja izrazil sledeče: Nasproti izkušnjam, ki jih je nudila rusko-japonska vojska, je nastala sedaj nova šola, k se zavzema zato, da se zgradi večje število lahkih ladij in podmorskih čolnov. Zdi se, da bodo dogodki dokazali, da ima ta šola prav. Velikih pomorskih bitk ni več. Samoumevno je, da javnost povprašuje, zakaj se ne pokaže mornarica, za katero je ljudstvo moralo doprinesati velikanske svote, in zakaj se ne poišče nasprotnega brodogoja v njegovih skrivajstvih. Mornariški poveljniki brodogoja so prisiljeni, da se poslužujejo načina v bojevanju, katerega v začetku niso mogli niti slutiti. Nasproti podmorskim čolnom ni drugega orožja nego neprestana, neumorna pazljivost. Že kak mesec nam se je posrečilo, da sovražnik nima nobenega veselja več, da bi se približeval naši obali v Rokavskem zalivu. Podvzetja v Dardanelah se ne bodo prekinila radi nemških podmorskih čolnov, ki so se prikazali. Nemogoče je, da bi se rabil podmorski čoln proti podmorskemu čolnu, velike ladje pa se morajo ogibati odprtega morja.

Vatikanska „bela knjiga“.

„Az Est“ poroča iz Rotterdama: Papež name-rava izdati „bela knjiga“, v kateri bo z akti dokazano, koliko je sv. Stolica že storiła, da bi se nehala vojska in sklenil mir.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Dne 4. junija.

Uradno se razglša:

Na prostoru ob tirolski meji se ni zgodilo nič kaj posebnega. Izhodno od gorskega sedla Kreuzberg (južno-izhodno od tirolskega mesta Toblach) so naše čete zavzele dva gorska vrhova, katera so imeli Italijani mimogrede zasedena.

Ob koroški meji se na nekaterih mestih topovski boj nadaljuje.

Na Primorskem se vršijo boji v prostoru pri Kobaridu.

Dne 5. junija.

Ob tirolskem in koroškem obmejnem ozemlju se tudi včeraj ni pripetilo nič bistvenega. Sovražni bataljon, ki se je prikazal v ozemlju prelaza Stilsfer (leži zahodno od Bocena ob italijansko-tirolski meji), je bil preigan. V Judikariji, v dolini reke Adize, na gorski planoti Folgaria—Lavarone in na več drugih točkah koroške meje se nadaljuje topovski boj.

Na Primorskem je bil krvavo odbit napad treh italijanskih bataljonov na naše postojanke pri Tolminu. Ujeti so bili 3 italijanski častniki in 50 mož.

Dne 6. junija.

Ob tirolsko-koroškem obmejnem ozemlju se omejuje sovražnik na artilerijski ogenj, ki je brez učinka. Našim postojankam se ne približuje. V ozemlju Lavarone-Folgaria, so obstreljevali naši težki topovi sovražne obmejne utrdbe.

Na primorski bojni črti postaja artilerijski ogenj vedno hujši. V bojih pri gori Krn so imeli Italijani precejšnje izgube. Na južnem poboju gore je ležalo 300 sovražnih trupel. Poskus sovražnika, prebresti pri Zagradu reko Sočo, je bil krvavo odbit.

Načelnik generalnega štaba, pl. Höfer, podmaršal.

Junaštvo majhnega oddelka na italijanskem bojišču.

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Na južno-zahodnem bojišču se je posrečilo majhnemu oddelku naših čet, da je dne 2. junija v okolici Bovea neopažen padel sovražniku za hrbet ter mu povzročil precejšnjo škodo. Sovražnikov tren, taborišče in baraka, ki je služila najbrž kot skladišče za živila, so razstreljeni. Sovražnik je imel 50 mrtvih, nastala je med njim velika zmešnjava. Pač je prihajala od vseh strani pomoč, toda naš oddelek se je pred večkratno premočjo pravočasno v najlepšem redu umaknil.

Italijani počasi prodirajo.

Poročevalec „Pester Lloyd“ poroča: Na italijanskem bojišču se podvzetja niso nič drugega, nego uvodne priprave. Splošno se uršijo le spopadi prednjih straž in artilerijski boji. V ostalem poskušajo Italijani očitno polagoma prodirati. Kakor hitro so se za nekoliko porinili naprej, zgrabijo za lopate in se zakopajo.

Izgube pri Gradški.

Kakor poroča „Corriere della Sera“, so dne 3. junija v Rimu zaprli fino oblečenega gospoda, ker je pravil, da so Italijani pri Gradški izgubili 5000 do 6000 mož.

Avstrijski nevojaški ujetniki pred sodiščem v Vidmu.

Pred vojaško sodišče v Vidmu na Italijanskem so postavili Italijani veliko avstrijskih ujetnikov-nevojakov, med njimi se nahajajo tudi duhovniki, ženske, uradniki in grajščaki, itd., ki so obdolženi, češ, da so pozivali svoje rojake na odpor zoper Italijo.

Potrnost radi avstrijskih letalcev.

V Italiji so radi delovanja avstrijskih letalcev zelo potrti. Časopisi zatrjujejo v pomirjenje, da se je za obrambo vse potrebno storilo.

Italijani si v Adriji ne upajo napadati.

Italijanski listi objavljajo zanimiva izvajanja italijanskega vojnega ministrstva, v katerih pravi, da ima avstro-ogrska vojna mornarica tako veliko strateško premoč nad italijansko mornarico, da se bo moralo avstrijski pustiti priliko za napadanje. Avstrijske ladje lahko v treh urah napadejo italijansko obal. Italijansko brodogoja pa more napasti avstrijsko zemljo edino iz luk Benetke in Brindisi. Italijansko vojno ministrstvo je mnenja, da italijanska mornarica ne more in niti nima namena napadati avstrijske obale, ker bi stem oškodovala tamošnje italijansko prebivalstvo.

Iz tega izvajanja italijanskega ministrstva je razvidno, da se hočejo Italijani na lep način opravičiti in nočejo naravnost povedati, da jim je grozljive prekisle. Dejstvo je, da si Italija v Adriji ne upa pričeti z napadanjem.

Angleži svariijo.

Rimski poročevalec „Daily Mail“ pravi, da je v korakanje italijanskih čet v avstrijsko ozemlje izzvalo v Rimu navdušenje, ki je nevarno. Bolje bi bilo priznati, da še pravih bojev ni bilo, in da so se Avstrijci dosedaj iz nekaterih točk brez odpora umaknili zgolj iz strateških ozirov. Šele izhodno od Soče se bodo Avstrijci začeli vojevati. Poročevalec svari Angleže, ki čitajo italijanska bojna poročila, naj ne pričakujejo naglih in lahkih uspehov čez Avstrijce, ki so dobro pripravljeni in stojijo pod sijajnim vodstvom.

Hujskarija zoper duhovnike.

Iz Milana se poroča: Italijansko katoliško časopisje toži, da se v italijanskem radikalnem časopisju vedno bolj pojavlja sovražno gibanje zoper katoliško duhovščino. Od časa, ko je med Italijo in Avstrijo izbruhnila vojska, je radikalno časopisje začelo objavljati poročila, da katoliški duhovniki v Italiji pozivajo vojaštvo k dezertiranju in da se vojaki naj ne borijo hrabro zoper sovražnika. Ob enem se očita duhovnikom tudi, da vohunijo v prilog Avstrije.

Vojaški škof za italijansko armado.

Papeževa kongregacija je ustanovila mesto vojaškega škofa za italijansko armado, kateremu bo izročeno vrhovno vodstvo čez vse vojaške duhovnike v italijanski armadi. Za vojaškega škofa je papež imenoval dosedanjega pomožnega škofa v Turinu — Bartolomeasija.

Za mir v Italiji.

Dopisnik lista „Temps“ poroča iz Rima: Vlada je mnenja, da so prijatelji miru svoja prizadevanja ob začetku vojske ustavili. A to je velika pomota. V višji družbi, kakor tudi pri siromašnem ljudstvu se gibanje proti vojski nadaljuje. V odličnih družbah se dela za prijateljstvo z Nemčijo. Ti poskusi se mnogokje posrečijo. Dopisnik „Tempsa“ poziva italijansko vlado, naj strogo pazi na to gibanje in naj istočasno postavi krivce tega gibanja pod javno obtožbo.

Italija v denarnih škripcih.

Listu „Corriere della sera“ se poroča iz Londona, da odpotuje te dni angleški finančni minister Mac Kenna v spremstvu ravnatelja angleške banke v Nico, kjer bo imel sestanek z italijanskim finančnim ministrom. Že delj časa je znano, da bi Anglija dala vojno posojilo Italiji le tedaj, če bi Italija zastavila Angliji vse svoje carinske dohodke, katere bi nadzoroval angleški komisar.

Italija proti Turčiji.

Iz Geneve se poroča: Vsa znamenja kažejo, da se bo Italija začela vojskovati s Turčijo. Italijanska

vlada se je pritožila pri turškem poslaniku v Rimu, češ, turški emisarji spletarijo v Tripolitanijski proti Italiji. V svojem odgovoru se je Turčija zavarovala zoper to sumničenje in se je odločno izrazila, da ni v nobeni zvezi z poglavarjem rodov Senussijev v Tripolitanijski.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dne 4. junija.

V teku tega dneva je bil Przemysl očiščen od Rusov, ki so se umaknili v smeri proti izhodu. Njihove zadnje čete so se postavile v bran na višinah izhodno od Medykke (leži 10 kilometrov izhodno od Przemysla). Tam se sedaj vrše napadi zavezniških čet.

Istočasno se je posrečilo armadi generala Böhm-Ermollija od južne strani sem predreti rusko-obrambno črto in prodirati v smeri proti Mosciscki (leži 25 kilometrov izhodno od Przemysla); naše čete stoje le nekaj malo kilometrov pred Mosciscko. V teh bojih je prišlo veliko Rusov v naše ujetništvo. Tudi napadi generala Linsingena so bili uspešni. Od danes naprej se umikajo Rusi pred armado generala Linsingena.

Ob črti Prut je prišlo vsled dogodkov ob reki San in ob gornjem toku reke Dnjestr do novih bojev. Kjerkoli je skušal sovražnik napadati, je bil odbit, pri čemur je imel težke izgube. Ujetih je bilo 900 Rusov.

Sicer je pa položaj ob spodnjem toku reke San in na Poljskem nespremenjen.

Dne 5. junija.

Rusi se nam na izhodni strani Przemysla niso mogli ustavljati. Zavezniške čete so boreč se prodirale dalje proti Mosciscki (izhodno od Przemysla). V prostoru ob spodnjem Sanu so naši odbili več sovražnikovih napadov.

Zavezniške čete so od zahoda prodrle v bližino mest Kaluš (med Stryjem in Stanislavom) in Žuravno (izhodno od Stryja ob reki Dnjestr).

Boji ob reki Prut se nadaljujejo. Sovražnik nas je na več mestih srdito napadel, a je bil vržen nazaj ob reko.

Dne 6. junija.

Zavezniške (avstrijske in nemške) čete so prišle včeraj izhodno od Przemysla v bližino Mosciske in so zavzele z naskokom Staryo.

Na Rusko-Poljskem je položaj popolnoma nespremenjen.

Zavezniške čete, ki zasledujejo Ruse iz ozemlja od Stryja proti izhodu, so zavzele z naskokom mostno utrdbo Žuravno in so vnovič porazile sovražnika na severni strani od mesta Kaluse.

Ob reki Prut se nadaljujejo boji.

Načelnik generalnega štaba, pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dne 4. junija.

Nemške čete so dosegle po bojih kraje izhodno od Przemysla in proti severo-izhodu črto Bolestražice—Torki—Storžava. Plen, ki je po padcu trdnjave prišel v roke nemškim četam, še ni določen.

Po izpovedi raznih ruskih ujetnikov je dognano, da so napravili Rusi v noči od 2. na 3. junija, ko je bil Przemysl z naskokom zavzet, splošen napad na armado generala Makensena, toda ruski napad se je že takoj v pričetku popolnoma izjalovil.

Nemške čete generala Marwitzja so 22 kilometrov izhodno od Przemysla vzele z naskokom višine ob obeh straneh reke Myslatice.

Armada generala Linsingena se pripravlja, da prekorači spodnji tok reke Stryj, severno-izhodno od mesta Stryj.

Dne 5. junija.

Izhodno od Jaroslava je položaj nespremenjen. Na izhodni strani Przemysla korakajo čete generala Marwitzja združene z avstrijsko-ogrskiimi četami proti Mosciscki. Armada generala Linsingena je vrgla sovražnika proti mestoma Kaluš in Žuravno ob Dnjestru.

Dne 6. junija.

Nemške in avstrijsko-ogrske čete so izhodno od Przemysla potisnile sovražnika v okolico severozahodno in južnozahodno od Mosciske nazaj. Armada generala Linsingena je naskakovala mostno utrdbo pri Žuravnu in se pripravlja, da si pribori prehod čez Dnjestr. Tudi dalje na jugu napreduje naša ofenziva ter nam je dosedaj donesla 10.900 ujetnikov, 6 topov in 14 strojnih pušk.

Pot proti Lvovu prosta.

Vojaški sotrudnik rumunskega lista „Vittorul“ opisuje padeč Przemysla ter pravi: Dejstvo, da so Rusi izgubili močno trdnjavo Przemysl po komaj dveh tedenskem obleganju, potrjuje naziranje, da Rusija nima zadosti vojnega gradiva. Zavzete Przemysla je pa tudi vsled tega velevažno, ker ima sedaj avstrijska armada prosto pot proti Lvovu.

Pred obleganjem trdnjave Kowno.

Ruski list „Slowo“ piše, da so zapustile vse ruske oblasti trdnjavo Kowno in se nastanile v mestu Vilni. Rusija se pripravlja na obleganje trdnjave Kowno, kajti nemška armada se trdnjavi približuje vedno bolj. Da Rusi računajo z obleganjem Kowna, se sklepa tudi iz tega, ker so izgnali iz mesta vse judovsko prebivalstvo.

Veliko razburjenje v Varšavi.

Po časnikarskih in zasebnih poročilih iz Varšave je nastalo zadnje dni v Varšavi veliko razburjenje, ker so oblasti vse važnejše uradne spise poslale v osrednjo Rusijo. Tudi sedež ruskega glavnega stana se je premestil. Cene živlom so se zopet grozno povišale.

„Brez nadaljnega pomena.“

Ko so se nahajali Delcasse, Iswolski in Tittoni v angleškem poslaništvu, je prvi tajnik ruskega poslaništva prinesel Iswolskemu poročilo, da je Przemysl padel. Delcasse in Iswolsky sta za liste sestavila uradno poročilo, da je padeč Przemysl „brez vsakega nadaljnega pomena.“ Dobro, toda naši armadi še da Bog mnogo takih dogodkov „brez vsakega nadaljnega pomena.“

Kako je bil Przemysl zavzet.

Vojni poročevalec opisuje zavzete Przemysla sledeče:

Po padcu predutrdbe Dunkovicki na severni strani Przemysla so prodrle bavarske čete v četrtek zjutraj na vse zgođaj do notranjega pasu utrdbe, katerega so začele tako hudo obstreljevati, da je bilo očitno, da se tudi te utrdbe ne bodo mogle dolgo držati. Bavarske čete so nato naskočile trdnjavski pas in prišlo je do kratkih, toda skrajno srditih bojov z ruskimi četami, ki so se še nahajale v tem prostoru. Ob ¼. uri zjutraj so ukorakale bavarske čete v mesto.

Istočasno so prodirale čete 10. avstrijskega armadnega zbora od južnozahodne in južne strani čez reko San v mesto Przemysl. Kot prvi so ukorakali v Przemysl polki iz mesta in okolice Przemysla. Veselje mestnega prebivalstva, ki je štel komaj 20.000 duš, je bilo nepopisno. Možje in ženske so jokale od samega veselja in sreče. Mnogo vojakov, ki so ukorakali v mesto, so našli svoje, prijatelje in znance v mestu. Ginljiv je bil prizor, ko so prišle na glavnem trgu skupaj naše in nemške čete, častniki in vojakovi so se od samega veselja objemali. Zvonili so vsi zvonovi po celem mestu ter naznanjali daleč naokrog dan nepopisnega veselja, dan zmage. Po vseh cerkvah so se opravljale zahvalne službe božje, vojaštvo kakor tudi mestno prebivalstvo se je v cerkvah kleče zahvaljevalo Gospodu vojskinih trum za podeljeno zmago. Ker so Rusi odpeljali v Sibirijo prvega mestnega župana, je avstrijske in nemške zmagonosne čete pozdravil mestni podžupan s prisrčnimi besedami, izražujoč veselje in zahvalo mestnega prebivalstva. Raz vse hiše in cerkve so plapolale zastave. Kako so Rusi zapustili Przemysl, koliko znašajo njihove izgube in o množini plena, ki je padel zavezniškim četam v roke, pa še manjkajo natančni podatki, znano je le, da so našle naše čete v Przemyslu velikanska skladišča živil in drugih vojnih potrebščin, katere Rusi niso mogli ne uničiti in tudi ne spraviti iz mesta, — kajti ruske čete so mogle zapustiti mesto le proti izhodni strani ob železniški progi Grodek, katero je pa tudi naša artilerija hudo obstreljevala.

Učinek in posledice padca Przemysla se bodo občutile v najkrajšem času, kajti naše čete, ki so do sedaj oblegale trdnjavo, so sedaj proste in bodo pritiskale z vso silo na ruske postojanke pri Sieniavi in v ozemlju Lubačovke, kjer so se že do sedaj izjavili vsi ruski obupni napadi na avstrijsko-nemško armado na tem ozemlju. Ker prodirajo naše armade tudi pri Drohobiču in Stryju nevzdržno naprej, se nahajajo vse ruske postojanke ob reki San in Dnjestr v veliki nevarnosti in je po zatrdilu vojaških izvedencev le še vprašanje časa, kako dolgo bodo mogli držati Rusi te postojanke.

Važnost zavzetja mesta Stryj.

Za razvoj dogodkov v Galiciji je zavzete Stryja se večjega pomena kot zavzete Przemysla, ker je Stryj križišče petero železnic in vodi od tam glavna cesta v Lvov. S tem je zaveznikom omogočeno, da v kratkem času spravijo na to vojno torišče, na katerem hočejo zadati Rusom odločilen udarec, veliko vojaško premoč. Rusi se morajo, kakor je iz vojnega položaja razvidno, brez nadaljnega ustavljanja umakniti za reko Dnjestr, tako da se utegne odločilna bitka biti med rekama San in Dnjestr. Izid te bitke ne bo uplival v veliki meri samo na vojsko v Galiciji in na celotno borbo zoper Rusijo, ampak sploh na celo — svetovno vojsko.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Francoska pomoč za Srbijo.

V zadnjih dneh je došlo iz Francije v Solun 300.000 kg streliva, obuval in lekarniških predmetov, namenjenih za srbsko armado.

Rusi dovažajo Srbom municijo.

Dne 1. junija se je peljalo več ruskih ladij mimo Braile (Rumunija), ki so imele municijo za Srbijo. Že skozi dva tedna vozijo dan za dnevom ruske ladje mimo Braile.

37.000 bolnikov v srbski armadi.

Vodstvo oddelka angleškega Ruđečega križa v Srbiji poroča, da se nahaja sedaj v srbski armadi 37.000 bolnih vojakov, od teh je 8000 samo na legarju bolnih.

Izmenjava ujetnikov med Avstrijo in Srbijo.

Avstrijska in srbska vlada sta se dogovorili, da bosta izmenjali vse moške osebe, stare več kakor 50 let in manj kakor 18 let, kakor tudi vse ženske in otroke. Dne 3. t. m. je poslala srbska vlada že 70 oseb iz Srbije v Rumunijo, odkoder jih bodo spravili v Avstrijo.

Nemško-francosko bojišče.

Belgijsko mesto Mecheln zaprto.

Nemški generalni upravitelj za Belgijo je odredil, da se mesto Mecheln od 3. junija dopoldne naprej popolnoma zapre. Mesto ne more več občeovati z zunanjim svetom in prebivalci zunaj Mechelna pa ne morejo občeovati več z prebivalstvom v Mechelnu. Ta stroga odredba se je upeljala radi tega, ker so se delavci v Mechelnu protivili v mehelnskih prometnih delavnicah opravljati službo. Izgovarjali so se, da se delavcev ne more siliti, da bi delali za nemško armado. Že dne 25. maja je okrožni načelnik izjavil, da se gre tukaj edino le za dela, ki so potrebna, da se vzdrži železniški promet. Okrožni načelnik je izjavil, da se torej vsled delavskega zadržanja škoduje belgijskim gospodarskim koristim. Kljub temu se je tajni odpor nadaljeval, tako, da je generalni upravitelj dne 30. maja stavil delavcem do 2. junija ultimat. Ker pa se delavci kljub temu niso vrnili na delo, se je mesto Mecheln od 3. junija zjutraj naprej popolnoma zaprlo. Ta odredba ostane tako dolgo v veljavi, dokler se delavci ne podvržejo ukazom generalnega upravitelja.

Francosko zračno brodovje napadlo prestolonaslednikov glavni stan.

Dne 5. junija, zjutraj med 4. in 5. uro, so francoski zrakoploveci vrgli na glavni stan nemškega prestolonaslednika na zahodnem bojišču 178 bomb. Neko francosko uradno poročilo pravi, da je mnogo bomb in piše zadelo svoj cilj. Nemci so zrakoplove krepko obstreljevali, a jim niso napravili škode, tako, da so se vsi srečno vrnili. Iz Berolina se k temu napadu uradno poroča, da so francoske bombe ubile več navadnih vojakov, a druge posebne škode pa niso napravile.

Ob Dardanelah.

Ob Dardanelah, in sicer v ozemlju Sedd-il Bahra dela sovražnik s pomočjo ojačenj, katera je prejel te dni, resne napade.

Nemški podmorski čoln je dne 30. majnika ponoči pri otoku Lemnos oddal strel iz torpeda na sovražno vojno ladjo in jo potopil. Kakšne vrste je bila potopljena vojna ladja, se ni moglo dognati.

V noči od 3. na 4. junija se je nasproti Smyrne ob maloazijski obali potopila francoska vojna ladja „Casablanca“.

Na ostalih bojiščih nič bistvenega.

Boji na polotoku Galipoli.

Londonskemu listu „Evening News“ se poroča iz Aten: Turki so zbrali na polotoku Galipoli 250.000

mož v izbornu utrjenih postojankah. Vrše se cele vrste napadov in protinapadov. Po dnevu napadajo pod varstvom vojnih ladij zavezniške čete, po noči pa, ko se vojno angleško-francosko brodovje ne more udeležiti bojov, ker bi sicer utegnulo obstreljevati lastne čete, se pa vrše grozni protinapadi turških čet, ki napadajo v trdno utrjenih vrstah.

Raznoterosti.

Kobaridski dekan ni ustreljen. „G. V.“ poroča, da vest italijanskih listov, kakor da bi bil dekan v Kobaridu ustreljen, ne odgovarja resnici. Mi smo dotično vest, ki smo jo prinesli v petkovi številki, posneli po nemških listih.

Č. g. dr. Anton Jehart, o katerem so nekateri časniki pisali, da je mrtev, še živi. Dne 1. maja je pisal iz Čačaka svojim starišem pismo, ki je došlo k njim dne 2. junija in se glasi: 1. 5. 15. Ljubi stariši! Dolgo že nisem dobil pisma od vas. Skrbi me, kako vam je. Pišite samo dopisnice, kratko in vsakih 14 dni. Nekaj jih bom že dobil. Vsaka pa ne pride. Za mene se ne skrbite. Dobro mi je. Tudi denarja imam v obilici. Le domotožje me tlači. Dela nimam. Prost sem. Vreme imam lepo in kraj je zanimiv. Ljudje tudi in tako mine čas. V družbi sem s samimi zdravniki. Dosedaj še nisem bil bolan. Iz Štajerske dobivam mnogo dopisov, naj iščem tega in onega, ki je izginil. Zdravi ostanite! Na veselo svidenje! Vaš dr. Anton Jehart, c. kr. vojni kurat, prisonnier de guerre, Čačak, Srbija.

Iz učiteljske službe. Stalna učiteljica na ljudski šoli pri Sv. Rupertu v Slov. goricah Ivana Šeligo je imenovana za stalno učiteljico na štirirazrednici pri Sv. Martinu pri Slovenjgradcu.

Grof Pejačević, o katerem so listi nedavno poročali, da ga bo francoska vlada izpustila na prosto, se še ni vrnil iz ujetništva. V teku so sicer pogajanja med francosko vlado in ameriškim poslaništvom, a se še niso končala. Grof Pejačević je pisal svoji obitelji, da sedaj ž njim lepše postopajo. Radi prejšnjega slabega ravnanja se je pritožil naravnost na predsednika Poincareja.

Nemški poslanik Malik se nahaja v ruskem vojnem ujetništvu v mestu Omsk v azijski Sibiriji.

Grof Berchtold avto-šofer. Ker bo najstarejši sin grofa Berchtolda moral odriniti na južno bojišče, ga bo njegov oče spremljal kot šofer v avtomobilu, ki ga ponudi južnemu armadnemu vodstvu.

Srečke Slovenske Straže. Vsled nerednih poštnih zvez nam je bil onemogočen v zadnjih dneh pregled po deželi prodanih srečk. Zato smo bili primorani zrebanje efektne loterije Slovenske Straže, ki bi se moralo vršiti dne 31. maja 1915, preložiti na 26. oktobra 1915, ob 6. uri zvečer. V slučaj, da še kdo ni vrnil neprodanih srečk, ga prosimo, da jih blagohotno dalje proda. Če pa je srečke vrnil, ga pa prav lepo prosimo, da takoj naroči srečke v razprodanje. Nova vojna nam je naložila novo skrb za naše uboge invalide, vdove in sirote padlih vojakov, katerim je namenjen dobiček te loterije.

Odlikovani domobranci. Stotnik našega domačega 26. domobranskega pešpolka Franc Jurkovič je radi junaštva pred sovražnikom dobil odlikovanje Signum Laudis; srebrno kolajno II. vrste so dobili sledeči vojaki gorej imenovanega polka: četovodja J. Ledenik, pešci Franc Sinkovič, Ivan Sorsak, Franc Petek in Jurij Klip ter četovodja Jožef Režek in F. Knuplež.

Odlikovani slovenski junak. Iz Konjic se poroča: Posesniški sin Franc Stermšek, doma iz Konjic, ki je pred meseci v „Straži“ opisoval svoje vojne dogodke, je bil kot četovodja 20. poljskega lovskega bataljona radi svojih junaških činov na severnem bojišču odlikovan z veliko srebrno in zlato hrabrostno kolajno. Stermšek se je posebno izkazal s tem, da je svojo stotnijo z veliko neustrašenostjo na odprtem polju preskrboval s strelivom. Za ta čin je dobil že jeseni 1914 srebrno kolajno. Ko je prišel njegov bataljon nekoč v zelo kritičen položaj, se je oglašil četovodja Stermšek prostovoljno, da hoče na tistem poizvedovati o moči sovražnih postojank. Stermšek je izostal celih 5 ur. Ko se je vrnil je prinesel tako važna poročila, da se je potem posrečilo oteči bataljon pred pogubo. Ob enem je Stermšek z izredno previdnim ravnanjem tudi otel vojno blagajno. Dne 25. maja mu je poveljnik vojaškega okrevališča v Konjicah, major baron Vay de Vaya slovesno pripel zlato svetinjo na njegove junaške prsi.

Kmetijska šola v Št. Juriju ob juž. žel. Dež. odbor je v zadnji seji dovolil 10.000 K za nabavo mlatilnice na motor. Kmetijska šola bode mlatilnico dajala posestnikom proti odškodnini na razpolago, kar je pri pomanjkanju mlatičev za celo veliko okolič velike važnosti. Kmetje, poslužujte se v obilni meri te dobrote; z mlatilnico lahko zmlatite v nekaj dneh vse žito, za katero bi sicer rabili po štiri mlatiči več tednov. Prihranite si velikih stroškov, zlasti pa na hrani, ki je sedaj povsod pičila.

Vlada rekvirira bodečo žico. Budimpeštanski uradni list prinaša dne 5. junija odredbo, po kateri se vse zaloge bodeče žice pri trgoveh in industrijah podjetjih — če je tudi prodana — rekvirira za vojaške svrhe.

Rekviriranje žita po županih. V mariborskem okrajnem glavarstvu je več županov na lastno roko odredilo rekviriranje žita. Dotično žito se zapelje na določeni mlin, kjer potem dobijo občani potrebno mo-

Ko žito izplača posestnikom mlinar. Na ta način ostane rekvirirano žito domači občini v korist. Rekviriranje po županih se mora pravočasno naznaniti o krajnemu glavarstvu, ki temu rekviriranju navadno ne nasprotuje. Tudi v drugih glavarstvih bi se lahko uvedlo to postopanje.

Cene živini neprestano rastejo. Na zadnji živalski sejem v Gradcu se je prignalo samo 480 glav goveje živine. Prejšnja leta se je na tedenski graški živalski sejem prignalo navadno po 1000 do 1200 glav živine. Radi malega števila ponujane živine so se cene zopet izredno dvignile. Od zadnjega tedna se je cena dvignila za 8 do 20 K pri 100 kg žive teže.

Kontrola pri mlinih. Uradno se nam zatrjuje, da bo politična oblast pri mlinih, ki meljejo po občinih rekvirirano žito, uvedla strogo kontrolo, da mlinarji moko ne bodo mešali drugače, kot je po vladnih odredbah predpisano.

*** Olajšava za kmečke mline.** Notranje ministrstvo je izdalo ukaz, da oblasti ne smejo delati težav kmečkim mlinom, če dajajo strankam moko iz tistega žita, katero so prejeli od strank, da ga zmlejejo proti plačilu, kar pa mora biti dokazano; to velja tudi v tem slučaju, če se nahajata mlin in stranka v raznih političnih okrajih.

Cene krušni in koruzni moki se znižajo. Štajerska namestnija namerava v najbližnjem času cene krušni moki in koruznim mlinskim izdelkom znižati.

Nakaznice za moko. Po nekaterih občinah mariborskega okrajnega glavarstva se je pred kratkim odvisno žito rekviriralo. Žito se je zapeljalo v mline, v katerih sedaj dobijo potrebni občani moko. Pravico do dobave moke imajo vse občine v področju dotičnega uradno določenega mlinarja in ne samo one, kjer se je žito rekviriralo. Moko sme mlinar izročiti posameznim osebam za uradno določeno ceno samo proti nakaznici za moko. Take nakaznice se dobijo pri županu, ki pa jih sme dati samo osebam, ki res nimajo dovolj živeža doma v zalogi. Župan mora voditi natančen zapisnik o izdanih izkaznicah, istotako mora tudi mlinar vse natanko zapisovati, komu in koliko moke je prodal.

Moka za štajerska zdravilišča in letovišča. Štajersko namestništvo naznanja, da se je odredilo vse potrebno, da bodo štajerska zdravilišča in letovišča preskrbljena s potrebno množino moke. Poskrbelo se je nadalje, da tudi glede dobave drugih živil ne bodo nastale težkoče. Pričakuje se tedaj z vso gotovostjo, da ne bodo imeli obiskovalci štajerskih letovišč in zdravilišč prav nobenih težkoč in nobenih neprijetnosti.

*** Kmet mora tudi kupljene poljske pridelke javiti oblasti.** Najvišje sodišče se je te dni bavilo s vprašanjem, ki je za kmeta velevažno. Šlo se je namreč za vprašanje, ali mora kmet javiti oblasti tudi take poljske pridelke, katerih ni sam doma pridelal, ampak jih je kupil. Neko okrožno sodišče je obsodilo kmetico, ki je kupila od sosedov nekaj poljskih pridelkov, za katere je predpis, da se morajo javiti oblasti, na 48 ur zapora. V ničnostni pritožbi, katero je vložila obsojena kmetica, se je najvišje sodišče izreklo, da mora kmet javiti oblasti ne le samo tiste poljske pridelke, katere je doma pridelal, ampak tudi kupljene poljske pridelke in je potrdilo prvotno obsodbo.

Svinjske klobasice v Monakovem prepovedane. Poveljujoči general pl. Tann je v Monakovem izdal za celo monakovsko vojaško okrožje odredbo, po kateri se na podlagi postavbe o vojnem stanju prepoveduje izdelava klobasic iz svinjskega in telečjega mesa. Take klobasice se ne smejo ne izdelovati, ne prodajati ali na kak drug način spraviti v promet. Kdor se ne drži te odredbe, se kaznuje z zapornim do enega leta.

Uporaba vojnih ujetnikov za poljska dela. Če želi kdor dobiti vojne ujetnike za običajna poljska dela ter za dela v rudnikih, mora skleniti pogodbo z vojaškim poveljstvom. Pogodba, ki se sklene med njim in vojaškim poveljstvom, vsebuje naslednje glavne točke: Vojne ujetnike se sme uporabljati le samo za običajna poljska dela, pri čemur se naj po možnosti ozira na šaržo, omiko in na osebno sposobnost dotičnega ujetnika. Vojne ujetnike mora zdravnik vsakih 14 dni na stroške delodajalca preiskati. Delodajalec mora skrbeti za primerno stanovanje za ujetnike in za kurjavo ter za hrano. Hrano mora dati trikrat na dan, in sicer zjutraj krožnik prežgane juhe, opoldne juho in 100 gramov mesa ter prikuho, zvečer pa prikuho v toliki množini, kakor opoldne. Kruha ali močnatih jedi se mora dati vsakemu ujetniku na deželi na dan toliko, da odgovarja uradno določeni množini 300 gramov žita, v mestu pa za 200 gramov moke. Vojnim ujetnikom dajati opojnih pijač, je prepovedano. Delodajalec mora tudi skrbeti za posodo in sploh za vso opravo pri kuhanju. Delodajalec mora dati tudi stražnikom primerno hrano, in sicer 250 gramov mesa na dan, krožnik prikuhe opoldne in zvečer, zjutraj krožnik prežgane juhe ter 500 gramov kruha na dan. Za delo mora plačati delodajalec vsak dan od vsakega ujetnika 6 vinarjev. Le samo ob nedeljah se ne sme uporabljati ujetnikov za dela. Zdravniške stroške za ujetnike in stražnike ter stroške prevažanja ujetnikov in stražnikov po železnici trpi delodajalec. Pripomni se, da se manj kakor 30 ujetnikov nikomur ne da. Pogodba postane neveljavna le tedaj, če se odpove 8 dni poprej, predno poteče.

Petrolej iz Galicije. Ker je gališko ozemlje, kjer so petrolejni izviri, zopet v avstrijskih rokah, se bo v kratkem začel uvažati petrolej iz Galicije v

Avstrijo. Prve vozove petroleja se pričakuje v dveh tednih.

Sleparstvo na Francoskem. Nevera in lakomnost se ne pokažeta nikjer tako grdo, kakor če slepari kdo zdrave vojaške, ki tvegajo življenje za obstoj in mir vseh v državi in če slepari ranjene in bolne vojaške, ki so prelili za nas svojo kri, ki so dali za nas svoje zdravje. Ravno v tej vojski vseh proti vsem se je izkazala povsod požrtvovalnost za ranjence, — a povsod so se dobili posamezni, ki so si prilastili kaj od ranjenem namenjenih podpor, ali kar se je zgodilo po poročilih listov na Francoskem, presega že vse. Državno pravdnštvo je naperilo tam preiskavo zoper vojne dobrodelne zavode. Izkazalo se je, da je od teh zavodov samo 71, ki odgovarjajo res svojim namenom, drugih 76 je na sumu nepoštenosti, 16 voditeljev zavodov je zaprtih in obtoženih. Preiskava je dognala lepe reči. Čisti dobiček nekaterih udeležencev pri teh zavodih je znašal na dan 500 do 2000 frankov. Veliko teh možakov je najelo stanovanje za 18.000 frankov, ko je stančeval prej v skromnem pritličju. Dve ženski, ki sta živele prej v skrajni bedi, imata zdaj vsaka svojo hišo v mestu, vilo na kmetih in lep avto. Dnevni dohodek teh žensk je znašal okoli 1000 frankov — število, ki je mogoče samo v velikanskem Parizu, kjer ima vsak odprto roko. Delali so tako: Na oklic zavodov na javno dobrosrčnost so prihajali obilni darovi. Te so prodajali in so dajali le majhen del skupička v bolnice. To je neslo. Še celo osebe, ki so nabirale darove, so zaslužile 30 odstotkov provizije in so dobile na dan 10 do 150 frankov. V Parizu je bilo nastavljenih 6007 nabiralnih pušic od zavodov, ki niso bili pod nikakim nadzorstvom. Glavni tajnik največjega teh društev je bil že enajstkrat kaznovan zaradi sleparskega bankrota in drugih čednih reči. Ženske protektorice teh društev so se razkrile kot ničvrednice. Iz takih ljudi je bila tudi sestavljena pisarna za poizvedovanje o pogrešanih vojaki in civilistih. Ena teh pisarn je nesla voditelju 2000 frankov dnevno.

Potovanje z izkaznicami. Civilne osebe se smejo v kraje južno od spodaj navedene črte voziti po železnici edino le, ako se izkažejo s pravičnimi izkaznicami, na katerih je popis in drugi potrebni podatki potujoče osebe. Črta, na katere južni strani se morajo potniki izkazati z izkaznicami, so sledeče železniške postaje: Inomost (nešteвно), Schwarzbach-St. Vid na Koroškem (nešteвно), Zeltweg na Gornjem Štajerskem (nešteвно), Maribor (nešteвно), Pragersko (všteвно), Gyekenyes in Barč na Ogrskem (všteвно). Črta Zeltweg, Selzthal, Bischofshofen, Wörgl, Inomost, Bregenz leži izven, črta Pragersko, Čakovec, Barč pa v ozemlju, na katerem se morajo potniki izkazati z listinami. Potniki se lahko izkažejo: 1. Z ozirom na odredbo od skupnega avstr. ministrstva z dne 15. januarja 1915 ali ogrskega z dne 16. januarja 1915 izdanim potnim listom, opremljenim s fotografijo, kateremu je pridana pripomba pristojne politične ali deželne policijske oblasti: „Veljavno za potovanje v ozemlje južno-zahodnega vojnega prostora.“ 2. Z izkaznicami s fotografijo, ki jih imajo državni in dvorni uslužbenci, nadalje uslužbenci državnih železnic ali zasebni nastavljenici in njih družinski člani. 3. S posebnimi izkaznicami, ki jih izdaje okrajno glavarstvo ali državna policijska oblast, če se taka nahaja v dotičnem kraju. Na potovanje v ozemlje utrjenih krajev se pripustijo civilne osebe, ako niso uradoma, ali v vojaško svrhu ali v svrhu državne uprave tje poslani, le tedaj, ako se izkažejo s poleg gorej navedenimi izkaznicami še s poverilnim pismom dotičnega trdnjavskega poveljstva ali poveljstva vojne luke. Civilne osebe, ki so v vojaške, ali svrhe državne uprave uradoma poslani v trdnjavsko ozemlje, morajo imeti pri sebi uradno poverilnico pristojnega vojaškega poveljstva, na kateri je razvidno, da je dotično trdnjavsko poveljstvo o potovanju te osebe obveščeno. Da se te odredbe o potovanju z izkaznicami lažje razumejo, se še sledeče dostavlja: A. Potovanje v ozemlju označene črte, izven črte, ki so določene za vojni vojni promet, ni poverjeno gorej omenjenim odredbam. B. Prej omenjeni potni listi ali pa druge izkaznice nikakor ne dajo dovoljenja za prestop ožjega vojnega ozemlja naše armade na bojišču. V tem oziru veljajo v ozemlju dotične armade obstoječe vojni-policijske odredbe. C. Osebe, ki so poznane in zanesljive in katerih poklic je tak, da morajo vsak dan prepotovati meje določenega ozemlja, kakor obiskovalci sejmov, nastavljeni delavci itd., lahko dobijo potrebne izkaznice pri okrajnem glavarstvu ali policijskem ravnatelstvu. Te izkaznice imajo samo 14dnevno veljavo.

Meščanska straža v Trstu. Za vzdrževanje reda in varnosti se je s privolitvijo cesarskega komisarijata v Trstu ustanovil poseben zbor meščanske straže kot oboroženi izvrševalni organ za določene naloge, namreč za javni mir, za pomoč v nujnih slučajih, za redno razdelitev živil in varstvo javne in zasebne imovine.

Ustavljen telefonski promet. Telefonski promet s Slov. Bistrico in s Konjicami je popolnoma ustavljen.

Ustavljen poštni promet. Ustavljen je promet sledečih koroških poštinih uradov: Pontabel, Lužnica, Naborjet, Ukve in Žabnice. Pošiljatve, naslovljene na označene pošte, se zavrnejo.

Streljanje je prepovedano po celem Primorskem in Kranjskem. Na Primorskem je tudi prepovedano zvoniti.

Rekord avstrijskega zrakoplovec. Sloviti avstrijski zrakoplovec, nadporočnik Mandl, je v 1 uri 15 minutah preplul s svojim zrakoplovom črto Dun. Novomesto—Gradec. Čez Semernik je plul v višini 2300 metrov.

Pegasti legar na Štajerskem. Zadnje dni se je na Štajerskem, posebno v ujetniških taborih, pojavilo več slučajev pegastega legarja. V vasi Altheudorf pri Radgoni se je pojavil 1, v Wagni pri Lipnici pa 14 slučajev, te kužne bolezni. V Gmündu na Nižjem Avstrijskem pa je dne 2. junija ležalo 234 oseb bolnih na pegastem legarju.

Vol v studencu. V Wagni pri Lipnici je pri posestniku Rupertu Gornik padel vol v 12 seznjev globok studenec. Vola so še živega z veliko težavo potegnili iz studenca. Mesar je napravil konec mukam uboge živine.

*** Gradec.** Mestni svet je prepovedal, da se živila, ki jih kmečko ljudstvo prinaša ali pripelje v mesto, ne smejo poprej pod roko prodajati, dokler niso na trgu. Če pa se prodaja, sta kupec in prodajalec kaznovana z globo do 400 K ali 40 dni zapora.

Maribor. Mestni ubogi dobijo od magistrata vsak teden merico krompirja zastoj. Pojasnila se dajejo na magistratu.

*** Maribor.** Dne 3. junija je umrl 70letni nižji poštini uradnik Anton Mlakar.

*** Maribor.** Na Teznu bo vojaška uprava dala podreti večino drevja na tamošnjem vežbališču.

St. Ilj v Slov. goricah. V občini Ceršak je bil v nedeljo dne 6. junija namesto umrlega g. Hauca izvoljen za župana g. Jožef Reiter, za njegovega namestnika pa g. Mihael Hercog. Oba sta zvesta naša pristaša.

St. Ilj v Slov. goricah. Tukajšnji posestnik M. Kren, ki je mesca marca odšel na severno bojišče, se je skoro gotovo udeležil sedanja zavzetja Przemysla. Pred nekaterimi dnevi je namreč pisal svojem svaku, da se bori na južni strani Przemysla in da imajo Avstrijci še samo 12 ur hoda do glavnih prezmayskih utrd. Kren piše, da se je udeležil že mnogo bajonetnih jurišev in je tako naskakoval s svojimi tovariši sovražne postojanke, da so Rusi iz strahu zbežali tako naglo, da so se jim kar — hlače trepetale!

*** Sv. Jakob v Slov. goricah.** Justično ministrstvo navaja v svojih izkazih o spremembah krajevnih občin, da se občina Sv. Jakob v Slov. goricah razdeli v samostojni občini Gornji Jakobski dol in Spodnji Jakobski dol. Kakor smo izvedeli na merodajnem mestu, se bo razdelitev občine izvršila še le po končani vojski. Za obe novoustanovljeni občini se bodo izvršile občinske volitve še le tedaj, ko nastopijo zopet redne razmere.

Spieffeld. Dne 31. maja je nagloma umrl g. A. Schallhammer, posestnik in lastnik smodnišnice v Spieffeldu. Rajni je bil star 67 let. Bil je občinski odbornik v občini Cirknica pri St. Ilju v Slov. gor. in raznih drugih občinah v šentiljski okolici. Dasi ravno naš narodni nasprotnik, vendar je povsod spoštoval poštenost in je bil v mnogem oziru ljub prijatelj. N. v m. p.!

Halbenraju. Umrl je v Gradcu prejšnji halbenrajski župnik č. g. S. Pöschl, ki je bil tudi v slovenskih duhovniških krogih znan in priljubljen. R. i. p.!

*** Slov. Bistrica.** Promet na železnici Slov. Bistrica mesto in Slov. Bistrica kolodvor južne železnice je do preklica popolnoma ustavljen.

Prihova. Do Binkošti je bilo iz naše fare vpo-klicanih k vojakom 179 župljanov, med temi je 22 udov Marijine družbe. Častne smrti za domovino so umrli 4 župljani. Na daljšem, deloma tudi na stalnem dopustu jih je 5, skoro ravno toliko ranjenih se je zopet povrnilo v boj. Ujetih jih je 9, vsi na Ruskem. — V vojne namene se je poslalo okoli 280 K, okoli 100 kg suhega sadja se je nabralo po šolarjih, 4—5 vozov krompirja, zelja itd. se je zvozilo v Konjice. Napletlo se je pri nas 22 parov dolgih rokavic, 26 ušesnih pokrival, en volnen telovnik. Vse za vero, in dom in cesarja!

Kozje. Živalski in kramarski sejem se vrši dne 14. junija t. l. v Kozjem. Sejmari se opozarjajo na novo mostno tehtnico, katera bo ta dan brezplačno na razpolago. Vstop v sejmišče za živino je vstopnine prost. Ker je pričakovati mnogo lepe živine, se kupci uljudno vabijo. Tržko županstvo.

Zalec. S svojo službeno puško se je ustrelil 26. maja orožniški stražmojster Karol Scherbel. Moral bi iti na bojišče in to mu je šlo tako k sreči, da si je raje vzel življenje.

St. Ilj pri Velenju. Iz francoskega ujetništva se je oglasil Martin Očepek, bogoslovec iz reda lazaristov v Daxu. Z dne 12. marca piše svojim starišem: Dne 18. avgusta 1914 sem bil odpeljan v ujetništvo od Daxa v Mont-de-Marsan, kjer sem ostal do 29. decembra. Od tega časa sem pa tukaj v Garaison, to je mala vas blizu španske meje. Meni gre dobro. Tukaj nas je okoli 900 Avstrijev in Nemcev. Z Bogom! Vaš sin Martin Očepek, N. D. Garaison per Monclon—Magnaoc, Francosko. — Njegov brat Franc, deseterik 4, pešpolka je bil ujet v Karpatih dne 21. novembra ter odpeljan v Obojan, Kurska gubernija, Rusija.